

Căvalerii noștri

MARE ROMAN ISTORIC NAȚIONAL DIN VIAȚALUI

PENEȘ. CURCANUL

DE RADU MIHNEA

—Nu, boerule ! — răspunse fata, o țarancă tânără,,
—Sunt din Dolapite, de lângă Rusciuc și cred că părinții nu mă vor da afară din casă, dacă am avut nenorocirea să fiu răpită pentru haremul Băutorului de Sânge. Rămâi cu bine și fii încredințat că, nu va trece seară, fără să mă rog pentru viața Cavalerului Noptii.

Și înainte ca Peneș să-i mai fi putut răspunde ceva, fata se îndreptă cu pași grăbiți spre capătul orașului.

Trăsurile bulgarului ieșiră și ele din Rusciuc, urmate de Cavalerii Noptii, îmbrăcați în veșminte turcești și ocolind orașul, se îndreptară spre acea parte a malului Dunării, în fața căreia se găsea insula Dinului.

Aici Burcel și cu Șoimu scoaseră din tufiș două bărci, în care luară loc cele treisprezece femei.

La început fusese hotărât ca tovarășii lui Peneș să însoțească și ei pe femeile scăpate din harem, până la București. Acum însă, cum în loc de șapte, numărul fugarelor crescuse la treisprezece, și cum bărcile nu puteau cuprinde fiecare decât numai opt persoane, Peneș hotărî, ca tovarășii săi să se înapoieze la Judelnik rămânând ca numai Burcel, Șoimu și cu el să le însoțească pe fugare.

Așa că, după ce-și luară rămas bun dela conducătorul lor, voinicii se îndreptară înapoi spre Rusciuc, unde își aveau caii, iar Cavalerul Noptii cu Șoimu, Burcel și cele treisprezece femei trecură Dunărea.

Răpirea cadânelor din harem, de către Cavalerul Noptii, s'a întâmplat în ajunul înapoierii lui Mehemed Ali la Rusciuc.

Când Băutorul de Sânge răsfoi printre scrisorile sosite în lipsa lui, găsi și una care avea următorul cuprins:

„Mehemet Ali, îți salut înapoierea la Rusciuc, prin răpirea a patrusprezece cadâne creștine din haremul tău. În curând îți voi face plăcerea să mai auzi și alte vești despre mine.

Cavalerul Noptii“

CAP. XVIII

Omui de încredere !

După ce, credincios firei sale josnice, Ilie Geambașul deschise cu a doua cheie dulapul din zid, în care boerul Grigore Pană încuiase plicul ce conținea taina Cavalerului Noptii și după ce citi scrisoarea menită să fie desfăcută numai după moartea boerului, bătașul se îndreptă îndată înspre locuința bătrânului maniac.

Îi era teamă trădătorului ca nu cumva slăbănogul boer să-și dea sfârșitul, înainte de a fi apucat el să-și ducă la îndeplinire diabolicele sale planuri.

Graba Geambașului era atât de mare, încât aproape că nici nu stătu de vorbă cu un trimis al partidului conservator, cu care se întâlni în poartă și care îi aducea vorbă din partea stăpânilor săi, pentru alegerile ce se apropiau.

Bătașul îi răspunse că, deocamdată are treburi grabnice și că va trece el mai încolo pe la boeri, să primească porunci pentru alegeri.

După aceea, pentru a nu mai fi oprit, te miri încă de cine, luă o birjă și ascuns sub coviltirul ridicat, cu toată că nici măcar umbră de nor nu era pe cer, mână în Strada Soarelui.

Boerul Grigore Pană se pregătea tocmai să se așeze la masă, când feciorul îi vesti că jupânul Ilie Geambașul vrea să-i vorbească numaidecât.

Bătrânul maniac rămase foarte uimit, auzind cine îl caută, deoarece nu trecuseră nici măcar două ceasuri de când se despărțise de apărătorul vieții sale.

Nu trebuie să mai subliniem că, de îndată ce auzi de această vizită, Grigore Pană ar fi fost în stare să jure că este vorba de vreo primejdie care-l amenință și că Geambașul, credincios cum îi era, venise să stea de pază în jurul său.

Deaceea bătrânul îi porunci feciorului să-l poștească îndată pe bătaș în salon, unde apoi peste câteva clipe apărură și el însuși, îndreptându-se cu amândouă mâi-

nile întinse, înspre acela, pe care îl plătea de ani de zile, să-l apere de răufăcători.

— Mie, băiatule — exclamă Grigore Pană, speriat, ținând strâns în mâinile sale mâinile bătașului, ca și când prin aceasta s'ar fi simțit mai apărat de primejdia ce-și închipuia că-l pândește — pentru numele lui Dumnezeu, ce s'a întâmplat ? Cine este acela, care mi-a pus gând rău?... Ce vrea de la mine?... Ți mulțumesc însă, îți mulțumesc că ai venit să mă aperi de ticăloșii cari încearcă din nou să-mi grăbească sfârșitul. Nu-i ajută Maica Precistă !...

Manifestația aceasta de spaimă a boerului nu prea fu pe placul lui Ilie, căci boierul prea se uita mult în ochii lui și prea îl ținea de mâini. Căută deci să se desprindă din mâinile lui Grigore Pană și după ce făcu aceasta, se întoarse și fără a mai aștepta să fie poftit, se așază într'un fotoliu.

— Ilie, tu îmi ascunzi ceva ! — îngână boerul, văzând neobișnuita purtare a bătașului și având gândul numai la hoții și răufăcătorii cari voiau să-l ucidă. Vorbește, omule, spune-mi despre ce este vorba ?

Un zâmbet batjocoritor și o privire de zeflemea din partea bătașului, avură darul să-l neliniștească și mai mult pe Grigore Pană.

— Ascultă, boer Grigore — începu bătașul, în cele din urmă, așezându-se picior peste picior, ca niciodată — aș vrea să-ți spun ceva, dar nu știu de unde să încep și cum s'o iau.

Nemernicul, chiar și pe el, cel lipsit cu desăvârșire de suflet, îl puneă în încurcătură ticăloșia, pe care avea de gând s'o săvârșească !

— Să te ajut eu, Ilie dragă — zise boerul. — Este cineva, căruia i se pare că am trăit prea mult și care, sau vrea să pună mâna mai repede pe ceeace va rămâne după moartea mea, sau...

— Nu, nu, nu mai trebuie nici un „sau“ — îi tăie vorba Ilie Geambașul — Oprește-te aici, căci despre moștenire este vorba.

— Despre moștenire ?... Ah, ticălosul, așa dar Radu mi-a pus gând rău ! De el trebuie să mă feresc !

In orice caz — făcu bătauşul, nerăspunzând de-adreptul la întrebare — pentru că va trebui să vorbim mai amănunţit despre această moştenire, aş vrea să ştiu şi eu, boer Grigore cam din ce este alcătuită averea d-tale, pe care, după cum mi-ai spus însuţi, ai de gând să i-o laşi lui Radu ?

Grigore Pană căscă ochii mari. Ce-l apucase pe Geambaşu să-l întrebe de avere, să-i ceară amănunte asupra ei ?

Va fi având însă omul motivele lui, îşi zise bătrânul maniac şi cum Ilie e singura fiinţă, care sunt încredinţat că nu râvneşte la bunurile mele, n'are nici un rost să nu-i dau lămuririle pe cari vrea să le ştie.

Motivele lui? Vai, dacă ar fi bănuir nenorocitul boier, cari erau motivele Geambaşului !

— Iată, dragă Ilie, cam ce cuprinde averea mea—răspunse deci boerul.

E casa asta, care între fraţi şi tot face, cu ceeace se găseşte în ea, vreo mie de galbeni; e moşia Popeşti, care cu conac şi acareturi, să-i zicem că ar preţui douăsprezece mii de galbeni ; via dela Drăgăşani, care face şi ea vreo mie cinci sute şi cu vreo altă mie de galbeni, pe cari îi mai am în casă, fă şi tu socoteala la cât se ridică !

Geambaşul făcu îndată socoteala în gând şi apoi răspunse, ca şi când ar fi vorbit despre o pereche de cai, ca şi când nu l'ar fi impresionat de loc suma fantastică pentru vremurile acelea :

— Va să zică, să tot fie ca la vreo cincisprezece mii de galbeni !... Da, nu este tocmai de lepădat.

Boerul se uită din ce în ce mai aiurit la Ilie, al cărui fel de vorbă, în ziua aceea nu-l putea pricepe de loc.

— Ce tot mormăi acolo, Ilie ? Ce vrei să spui că nu este de lepădat ?

— Păi, iată, boer Grigore, ce vreau eu să spun—răspunse bătauşul, care ridicându-se acuma din fotoliu, se apropie de bătrân şi se opri în faţa lui, cu mâinile în buzunar, legănându-se pe picioare. Vreau să spun că , nu este drept să laşi toată averea asta boerului Radu, care nu-i nici măcar nepotul d-tale. Mă rog, ce a făcut el pentru d-ta până acum ? Că te-a pus să-i gospodăreşti ce ră-

posatul fratele d-tale i-a lăsat din milă, iar dumnealui s'a plimbat, fluerând, prin străinătăți ?

— Ilie, băiatule — exclamă Grigore Pană, căzând pe divan, de nedumerire, în vreme ce un început de bănușală i se strecură în suflet, — astăzi vorbești razna de tot! Nu pricep nimic din ce vrei să spui. Spune mai lămurit să știu și eu unde vrei să ajungi ?

— Păi, uite ce e, boer Grigore — zise bătașul, ro-zându-și capătul mustății de necaz că n'avea curajul să iasă odată cu aceea ce-l mânase acolo — eu am stat și m'am chibzuit și mi-am zis că, în Bucureștii ăștia ar fi anul, care ar merita mai mult decât nepotul, care nu-ți este nepot, să fie răsplătit pentru grija pe care ani de-a rândul a avut-o de dumneata.

— Ilie — exclamă boerul, aproape înăbușindu-se — Ilie, tu ți-ai pierdut mințile astăzi... Nu cumva te gândești... că averea, tot ceeace am eu, să-ți rămână...

— Ba tocmai la asta mă gândesc — răspunse bătașul, iute. Socotesc că mai mult drept am eu asupra bunului, pe care l'am păzit o viață întreagă, decât musiu Radu, de care între noi fie zis, nu te leagă nici un fel de rubedenie !

La auzul acestor cuvinte, rostite chiar de acela în care își pusese toată încrederea, de acela, care primea simbrie dela el, pentru a-l păzi de nelegiuți, boerul Pană se înspăimântă atât de cumplit, încât nu mai fu în stare să îngâne niciun cuvânt și rămase cu gura căscată și ochii holbați, spre un scrin, în saltarul căruia știa că are un revolver.

Când își mai reveni puțin în fire, se ridică încet de pe divan și prefăcându-se că vrea să se plimbe prin odaie, încercă să se apropie de scrinul cu pricina.

Ilie însă, bănuindată ce gând nutrea boerul și cum Grigore Pană însuși îi arătase pe vremuri toate locurile din fiecare odaie, unde își ținea ascunsă câte o armă, pentru a o avea la îndemână în caz de nevoie, se așeză, zâmbind batjocoritor, cu spatele rezemat tocmai de scrin.

Bătrânului maniac i se tăiară picioarele.

Acuma nu mai încăpea nicio îndoială că Geambașul venise cu gânduri necurate.

Dar era oare cu puțință ?... Geambașul, omul lui... apărătorul vieții sale?...

— Ei, boer Grigore — zise bătașul, încrucișându-și mâinile peste piept — Ce zici, de ceeace ți-am spus ?

— Ilie, băiatule—mormăi boerul, căutând să se apropie de ușă, ca în caz de primejdie să poată fugi mărar — cred că glumești !... Sau poate că, ești băut, Ilie dragă și de aceea vorbești anapoda !

— Nu sunt nici băut și nici anapoda nu vorbesc — răspunse bătașul, care ghicind din nou gândul bătrânului maniac, i-o luă înainte la ușă, învârti cheia în broască și o vârî în buzunar.

Grigore Pană căzu trăsmit într'un fotoliu și inima-i începu să i se sbată în piept cu atâta putere, încât aproape că i se auzeau bătăile.

— După cum ți-am spus, boer Grigore — reluă Geambașul, venind în fața lui—sunt mai treaz decât oricând și tocmai de aceea, cred că ne vom putea înțelege, fără multă ciorovăială. Eu ți-am spus ce vreau: să-l înlocuești în testament pe Radu, cu mine și să-mi lași mie averea, pe care aveai de gând să i-o dăruiești lui, după moartea d-tale. Acuma rămâne să-mi răspunzi, dacă ești gata să primești de bună voie acest târg ?

— Ilie... glumești Ilie — îngână boerul, silindu-se să râdă, dar numai Dumnezeu știe cum îi tremura până și limba în gură — vrei să faci o șoaldă...

— Nu glumesc și nici nu mă gândesc la șoalde. Vreau să știu dacă primești, sau ba, târgul de care ți-am vorbit ? Să știi însă, că dacă nu te învoiești de bună voie, eu am arme cu cari să te înmoi. Așa dar, răspunde !

— Ilie... vino-ți în fire, omule...

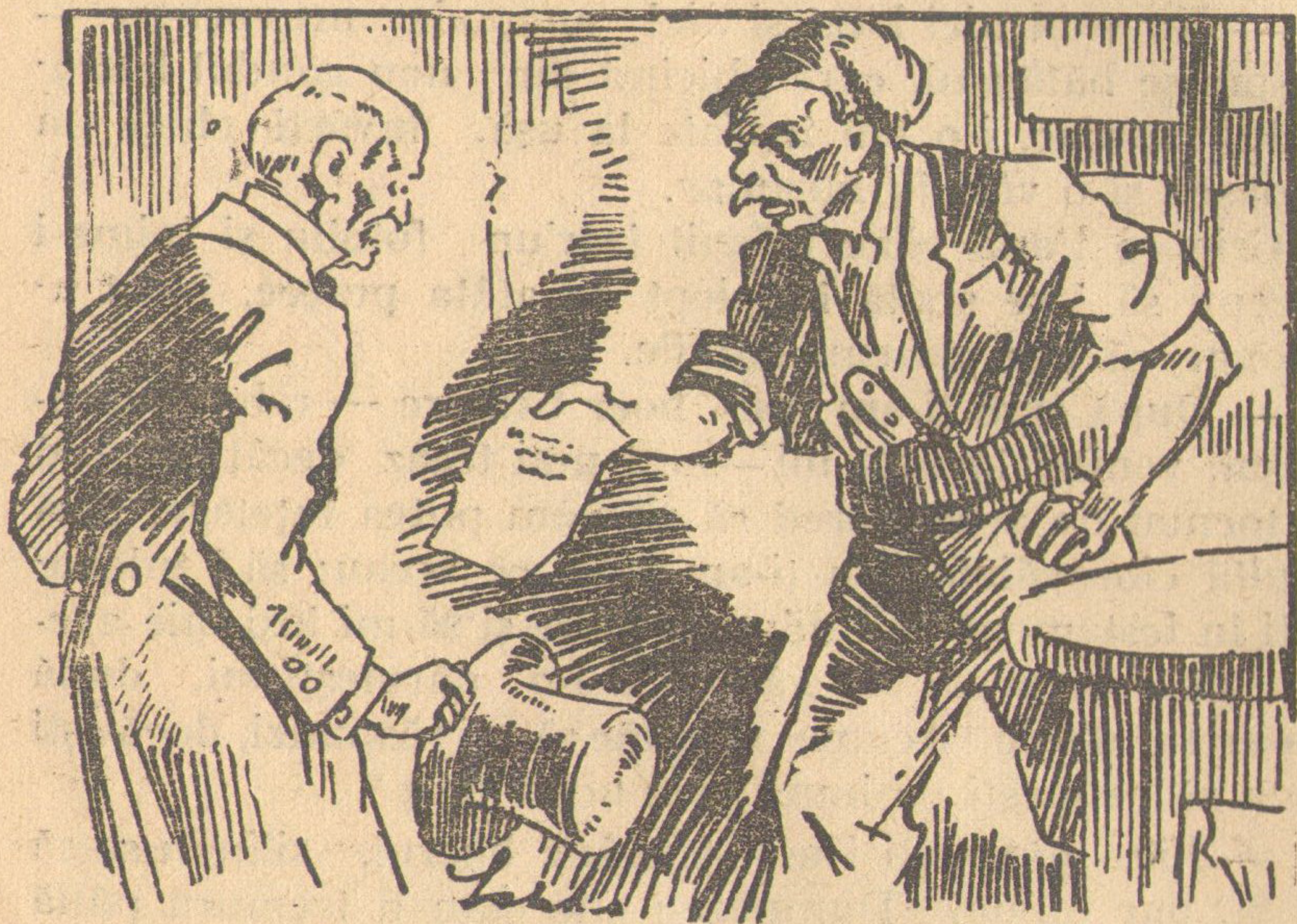
— Nu mai lungi vorba în zadar, căci încep să-mi pierd răbdarea — răspunse bătașul, răstit. Una și cu una iac două : Ori îmi lași mie tot ceeace ai, ori dacă nu....

— Dacă nu ? — întrebă Grigore Pană, îngrozit, dar cu nădejdea că poate i se oferea o porțiță de scăpare.

— Dacă nu — zise Ilie Geambașul, scoțând din buzu

nar plicul sigilat, pe care nu-și mai dăduse nici măcar osteneală să-l lipească la loc — de aici, dela d-ta, mă duc până la Conu Enăchiță Văcărescu, prefectul poliției și îi arăt epistolia aceasta !

Grigore Pană se holbă la plicul din mâna bătaușului, dar cu toate că-l recunoscuse, nu-i venea să creadă nici în ruptul capului, că era plicul, pe care cu două ceasuri mai înainte îl încuiase în dulăpiorul din zid, din casa lui Ilie Geamabșul, omul său de încredere, pentru a cărui cinste față de el, ar fi băgat mâna în foc.

— Il recunoști, boer Grigore ? — făcu bătaușul, învârtind plicul și pe față și pe dos, apoi scoțând scrisoarea din el, i-o ținu înaintea ochilor. Aici scrisă și iscălită de d-ta, este taina nașterii lui Radu, taină, care te-ar duce deadreptul la închisoare, de îndată ce ar fi cunoscută de prefect, sau chiar și numai de un comisar.

— Nu... nu se poate — strigă Grigore Pană, sbătându-se cu mâinile în fața ochilor, ca și când ar fi vrut să alunge o nălucă — plicul cu taina lui Radu este în dulăpiorul din zid... și cheia... este la mine.

— Numai că, am avut și eu, o a doua cheie !

-- A do... doua... cheie ! — bolhorosi bătrânul maniac

și ochii lui începură să aibă luciri ca de nebun. Apoi, deodată ca și când deabia atunci ar fi priceput întregul adevăr, sări din fotoliu și repezindu-se la bătaș îl apucă de piept.

— Ticălosule... Mizerabile —strigă el, ca ieșit din fire — m'ai înșelat, m'ai pungășit în chipul cel mai nemernic... Tu, în care am avut atâta încredere, tu... pe care te-am ținut pe lângă mine... năpârcă, pe care te-am hrănit ca pe copilul meu... Dă-mi plicul... Dă-mi-l... căci te omor... te nimicesc...

O singură mișcare a bătașului fu îndeajuns, pentru ca slăbănogul boer să sboare până lângă celălalt perete unde căzu pe divan, ca o cârpă.

— Ajutor !... Săriți, mă omoară ! — începu atunci Grigore Pană să uite.

Dar dintr'o singură săritură Geambașul fu lângă el și arătându-i plicul, îi zise furios :

— Dacă mai strigi, dacă mai chemi în ajutor, nici nu mai stau de vorbă cu d-ta și mă duc, după cum ți-am mai spus, de-a dreptul la prefectură ! Treaba d-tale ce se va întâmpla apoi !

Teama bătrânului maniac de scrisoarea aceasta era mult mai mare chiar și decât frica de Geambașu, căci își vârî pumnii în gură, să nu cumva să-i mai scape vreun țipăt.

— Și acuma ajunge cu comedia—se răsti Geambașul, băgând plicul în buzunar. — Fă bine și scoală-te de acolo, scoate la iveală testamentul, pe care l'ai făcut pe numele lui Radu și dă mi-l, să arunc și eu puțin ochii pe el.

— Ilie... — mai încercă nenorocitul bătrân, pe care îl podidiseră lacrimile, să-l înduplece pe ticălos. — Îți dau ce vrei... Îți dau bani... O sută, două sute de galbeni... ți-i dau pe toți câți îi am în casă, numai nu mă nenoroci... nu te încăpățâna, Ilie !

— Mă crezi prea prost, boer Grigore — zise nemernicul, rânjind ca un adevărat diavol. — De ce să mă mulțumesc cu câteva sute de galbeni, când pot să am cincisprezece mii !

— Gândește-te Ilie, că este voința bietului meu frate...

— Fratele d-tale și-a lăsat partea lui de avere lui Radu. Ii ajunge domnișorului atâta ! Dar la urma urmelor, eu nu țin neapărat să nimicești testamentul pe care l'ai făcut. Nu, ferească sfântul ! Ostenește-te însă puțin până la masă coala și ne împăcăm noi și în alt chip, poate chiar mai bine, decât prin testament.

O licărire de speranță încolți în sufletul boerului. Poate că ticălosul se mulțumea și numai cu o hârtie de datorie, cu plata căreia va isbuti el să-l amâne apoi până la calendele grecești.

De aceea se și sculă de pe divan și se așază pe un scaun în fața mesei.

În timpul acesta Ilie Geombașul, care era aici ca la el acasă, se duse tocmai la scrinul în care bătrânul își ținea revolverul, scoase de acolo o foaie de hârtie, o călimară și o pană de gâscă, pe cari le așază apoi pe masă, în fața boerului.

— Așa !—exclamă mizerabilul, cu un zâmbet de drăcească mulțumire. —Acuma, boer Grigore, binevoiește și așterne pe hârtie ceeace îți voi spune eu. Nu va fi tocmai așa de „fain“ după cum ar plăsmui vreun „musiu“ dăla de pe la tribunal, dar lucrul de căpetenie tot se va înțelege, căci, de, am mai văzut și eu asemenea documenturi !

Bătrânul maniac avu aproape o tresărire de bucurie, căci acuma nici nu se mai îndoia, că Geambașul îi va cere o chitanță, prin care să se recunoască dator lui cu vreo sumă oarecare de bani.

— Zi-i, boer Grigore: „Eu, boerul Grigore Pană, recunosc prin aceasta, că am primit dela Ilie Geambașul, cincisprezece mii de galbeni, peșin, preț pentru care i-am vândut de veci casa mea...”

— Ilie... Ilie, ai înnebunit?... vrei să mă lași pe drumuri ? — strigă îngrozit Grigore Pană, care începu să tremure ca varga, când văzu că nemernicul vrea să-i facă vânzătoare casa.

— Socotesc că e mai bine să rămâi fără casă și liber — răspunse bătașul, cu rânjetu-i de drac — decât să rămâi cu casa, dar să te muți la închisoare ! Așa dar, zi-i mai departe:... casa mea din Strada Soarelui, îm-

preună cu grădina și tot ce se găsește în ea, precum și moșia Popești...

— Ilie... asta nu—sbieră bătrânul maniac și ridicându-se furios dela masă, aruncă pana de găscă, cât colo.— Fă ce vrei, du-te unde vrei, denunță-mă cui îți place, dar ca de bună voie și pe degeaba să-ți dăruiesc Popeștii, asta n'o fac, nici dacă aș ști...

— Că la noapte chiar vei dormi la Văcărești, temnița care s'a deschis mai zilele trecute și unde guzganii și alte lighioane te vor mânca de viu, în câteva săptămâni?

Câteva săptămâni?... Numai atât să mai trăiască el? Dumnezeu, mizerabilul acesta avea dreptate. Dacă-l aruncau în temniță, unde nu-și mai putea îngriji podagra, unde nu mai putea mânca bucate cari lungesc viața, fără îndoială că în câteva săptămâni se sfârșea cu el, așa după cum îi proorocsea nemernicul acesta.

Dumnezeule, Dumnezeule, cui îi dăduse el încrederea sa, pe cine ținuse aproape de el în casă, ce scorpie, ce fiară de pândă își alesese să-l păzească!...

— Ilie, ai milă Ilie — începu nefericitul bătrân să se roage în genunchi de acela, pe care îl plătise până mai ieri, cu cinci galbeni pe lună, nădăjduind că poate astfel, văzându-l pe el, cogeamite boer, în genunchi, va isbuti să-l înduioșeze — gândește-te, de câte ori te-am scăpat eu din încurcături, punând câte o vorbă bună, când erai luat în cercetare pentru isprăvile tale, gândește-te că sunt bătrân, că sunt bolnav și n'am pe nimeni cine să-mi dea o bucată de pâine...

— O bucată de pâine vei găsi oricând la mine! — răspunse bestia, pe care îl lăsa inima, după ce-și jefuia binefăcătorul, să-și mai bată și joc de el, spunându-i în față că, în schimbul averei de care îl despuia, se îndura să-i arunce o bucată de pâine, ca unui cerșetor.

— Dar să sfârșim cu vorbăria — strigă nemernicul.— Și îți spun pentru cea din urmă oară, că dacă te mai oprești odată și nu scrii până la capăt ceeace îți spun, mă răsgândesc și pe urmă chiar dacă mi-ai îmbia toate comorile din lume, nu mă mai oprești din drumul spre prefectură.

Grigore Pană renunță de-a mai căuta să-l înduplece

pe ticălos. Un nemernic, care fusese în stare să-i fure scrisoarea, cu toate că jurase pe mormântul părinților săi, să nu se atingă de ea, nu putea să aibă un suflet simțitor la chinurile altora.

Deabia acum, în ultimul sfert de ceas, îl cunoscuse el sub adevărata lui față, pe singurul om din lume, în care avusese încredere, pe omul, pe care î-l preferase lui Radu. Acuma înțelegea că, mizerabilul acesta se arătase, ani de zile, supus și credincios, numai cu gândul de a prinde momentul prielnic pentru a-l jefui, pentru a-l despuia de tot ceeace avea.

Grigore Pană își dădu seama că, nici mila și nici amenințarea, nu puteau folosi față de un asemenea bandit și deaceea se reazează la masă resemnat, gândindu-se să-și scape măcar viața, dacă avutul nu și-l mai putea scăpa.

Cu rânjetul unei fiare, care și-a văzut prada prinsă în ghiare și știe că nu-i mai poate fugi, ticălosul ridică de jos pana de găscă și așezându-o în mâna boerului, urmă astfel :

— Imi pare bine că, însfârșit, ți-ai dat seama că orice împotrivire este zadarnică. Să urmărm deci de unde am rămas: *Scrie:.... precum și moșia Popești, cu conacul și ucareturile de pe ea, la fel ca și via mea din Drăgășani. Eu, boerul Grigore Pană, declar prin aceasta că, de bună voie și de nimeni silit, am făcut vânzătoare cele de n-ai sus lui Ilie Geambașul și că primind prețul vânzării Geambașul este și rămâne de astăzi înainte proprietarul stăpân pe casă, moșie și vie, eu, Grigore Pană, nemai având nici un drept, de nici un fel, asupra lor.*

Acuma mai pune și iscălitura, boer Grigore — zise bătaușul — și târgul e încheiat !

Nenorocitul bătrân își mai ridică odată privirile asupra nemernicului, nădăjduind poate că în ultimul moment acesta tot va reveni la simțăminte mai omenești. Dar ticălosul, în loc de o vorbă bună măcar, în loc de o făgăduială că va avea cel puțin grijă de bătrânețele lui, îl zori, vorbindu-i ca unui servitor :

— Iscălește... iscălește, căci mai am și alte treburi !

Și Grigore Pană iscăli hârtia, prin care era despuiat

de întreaga lui avere, de casa strămoșească, de tot ceea ce avea.

Pe urmă însă, atât încordarea cumplită în care trăise ultimul sfert de ceas, cât și conștiința că, rămăsese mai mult decât sărac lipit pământului, un cerșetor de stradă, își făcură efectul și nefericitul bătrân începu să plângă în hohote.

Dar nici chiar acum nemernicul n'avu milă. Cum era să se înduioșeze de durerea unui om, ticălosul, care nu s'a sfiit să-și vândă neamul și credința, pentru un pumn de aur!

El își luă ciomagul, își așează căciula pe cap, se umflă ca un păun și întorcându-se din ușă, îi strigă boerului peste umăr, în tocmai după cum i-ar fi strigat unui rânduș:

— Ca să nu zici că sunt om rău, te mai las aici în casă, zece zile, până când îți vei face vreun rost, pe undeva. Astăzi numărăm 23 ale lunii Priar. La 3 de Florar voi veni să iau totul în primire!

După aceste cuvinte mizerabilul care își jefuise cu atâta sânge rece binefăcătorul, omul fără de care, de mult ar fi ajuns la ocnă și poate pentru toată viața, părăsi casa jertfei sale, fără să-l mai învrednicească măcar de o privire.

Iar dacă îi dăduse boerului Pană un răgaz de zece zile, spre a mai rămâne în casă, n'o făcuse din mărînimie, după cum avusese îndrăsneala s'o spună, ci cu totul din alte pricini.

A doua zi, anume, începeau alegerile pentru cameră. Ori, Ilie Gambașul fiind bătaușul oficial al partidului dela guvern, ticălosul știa că zece zile nu va avea răgaz nici măcar să răsufle, necum să ia în primire o avere ca aceea, pe care o „cumpărase“ de la boerul Grigore Pană.

Un alt nemernic, când s'ar fi văzut într'o asemenea bogăție, la care cu o zi mai înainte nici măcar nu visase, fără îndoială că ar fi renunțat să conducă în alegeri o bandă de bătauși.

Insă Ilie Geambașul avea și el meteahna tuturor ticăloșilor: era îngânfat, era stăpânit de dorința de mărire

El voia anume, ca prin aceste alegeri să-și deschidă calea spre o oarecare dregătorie, unde de obicei nu puteau ajunge decât fii de boeri, sau poate câte un fecior de bani gata. Voia să se întreacă pe sine însuși, să-și câștige merite și mai mari în fața partidului dela guvern, pentru ca cererea să nu-i poată fi respinsă.

Dar alegerile, vestitele alegeri dela 1875, cari mai sunt încă și acuma vii în mintea puținilor ce mai trăesc, dintre aceia, cari le-au apucat, aveau să schimbe mult, atât planurile lui Ilie Geambașul, cât și a multor oameni de pe vremurile acelea.

CAP. XIX

Conjurația dela Mazar-Pașa.

Pe vremea aceea erau în Țara Românească două partide politice, între cari se dăda o luptă pe viață și pe moarte. Partidul conservator, ai cărui membri erau porecliți *albi* și liberalii lui C. A. Rosetti și Ion Brătianu, cărora li se spunea *roșii*.

Partidul conservator cuprindea aproape toată tagma boerească, oameni cari din dorința de a-și mai menține puținile privilegii ce le mai rămăseseră, făceau o politică de prietenie față de Turcia, sub suzeranitatea căreia se găsea atunci Țara Românească și care singură le mai putea salva aceste rămășițe de privilegii.

Partidul liberal, alcătuit în bună parte din oameni, cari puseseră la cale revoluția dela 1848, avea în sânul său suflete înflăcărâte și dornice de libertate, cari voiau să vadă odată biata Țară Românească scăpată definitiv de sub jugul păgân.

În acest scop, liberalii băteau pe la toate curțile Europei și în cele din urmă, văzând că singura scăpare nu putea fi, decât într'o apropiere de Rusia, care în dorința ei de mărire, voia să pună mâna pe Constantinopol, „roșii” căutară să intre în legătură cu oamenii țarului Alexandru II. Firește, aceasta cât mai pe ascuns, deoarece turcii împănaseră țara cu spioni și dacă primeau de veste despre ceeace se dunea la cale, atunci

bietii oameni trebuiau să ia din nou drumul surghiunului, cum mai fusseră siliți s'o facă la 1848.

Pentru a putea lupta cât mai cu folos, în alegerile cari se apropiau și pentru a putea răsturna guvernul prieten turcilor, roșii chemară pe toate căpeteniile opoziției la o consfătuire ce urma să aibă loc la Mazar-Pașa.

Pe locul unde se găsește astăzi Baia Centrală, din Strada Biserica Enei, era o casă boerească, în fundul unei mari curți, așa cum se obișnuia pe vremea aceea. Această casă era proprietatea maiorului Lakeman, fost ofițer în armata turcească, sub numele de Mazar-Pașa. Maiorul Lakeman însă, era „roșu“ și scârbit de grozăviile pe cari văzuse că le săvârșesc turcii, devenise cel mai înfocat dușman al lor.

El își pusese casa la dispoziția opoziției și de aceea consfătuirea care a avut loc la el, a trecut în istorie sub numele de „Coaliția dela Mazar-Pașa“, care însă, poate fi numită mai bine o conjurație, fiindcă acolo s'au pus bazele politicei de răsturnare a guvernului prieten turcilor și tot acolo s'a vorbit pentru întâia oară, despre o eventuală colaborare între armatele românești și rusești, împotriva păgânilor.

*

Inapoindu-se spre casă, după mârșăvia săvârșită asupra boerului Grigore Pană, trădătorul Ilie Geambașul trecu prin Strada Biserica Enei și văzu numeroase trăsură intrând în spațioasa curte a maiorului Lakeman.

Ticălosul știa că maiorul este „roșu“ și își dădu seama îndată că, în casa lui se pune ceva la cale, mai ales că îl zărise și pe Ion Brătianu intrând acolo, împreună cu Câmpineanu.

Deabia săvârșise o fărădelege și în sufletu-i negru încolți îndată gândul unei noi ticăloșii.

— Ilie, neică — își zise trădătorul — să te văd cum faci, să tragi puțin cu urechea la ceeace se petrece înăuntru ? Fără îndoială că aici ai putea aduna ceva știri, pe cari Mehemet Ali ți le-ar cântări cu aur !

Bătănușul începu să dea târcoale casei, se suci, se învârti și cu toate că era în plină zi, nu se sfii ca la un

moment dat, când strada era mai puțin populată, fiind și ora amiezii, să sară gardul și să se strecoare în grădina din dosul casei maiorului.

De acolo se furișă printre copaci, până în spatele casei, în care intră prin fereastra deschisă a odăii de culcare, până unde străbăteau, din când în când, glasurile celor adunați în salon.

— Geambașul isbutise el să se strecoare în casă, dar de acolo unde era acum, nu putea auzi nimic din ceea ce se vorbea și de aceea, cu îndrăsneala-i care de altfel îl caracteriza, se furișă pe un coridor, de unde apoi intră într'o mică odăiță turcească, ce era lipită de salon. Profitând de înfrigurarea cu care discutau alături capii opoziției, spionul putu să asculte în voie și nestingherit, timp aproape de un ceas, tot ceea ce vorbeau în salon fruntașii români, cari plămădeau încă de atunci, marea și glorioasă luptă pentru independența României.

Când crezu că a aflat destul, pentru a-și putea mulțumi stăpânul păgân dela Rusciuc, Geambașul se strecură înapoi în grădină și sări iarăși gardul, pentru a ajunge în stradă, de unde apoi se îndreptă spre Calea Craiovei — Calea Rahovei de astăzi. În capătul cel mai îndepărtat al acestei străzi, intră într'o casă mică, dărâpănală, unde-i ieși în față o femeie bătrână, urâtă, cu unghiile vopsite însă, de-ți lua ochii

— Soliman este acasă, Najidè ? — o întrebă Geambașul pe bătrâna, pe care se vedea îndată că este turcoaică.

— Acasă, Ilîi effendi! răspunse turcoaica. — Vrem să vorbim cu el ?

— Și încă îndată ! — zise scurt bătașul, care părea să cunoască foarte bine pe locatarii mizerabilei colibe.

Bătrâna Najide, care închiria naturi păgânilor ce veneau pe la București, dispăru în casă, de unde apoi, peste câteva minute, se ivi un vlăjgan cu fața măslinie, cu nasul coroiat, îmbrăcat în salvari și purtând fes pe cap.

Cereți mâine FASCICOLA No. 10 tuturor chioșcarilor și depozitarilor de ziare.
